

NÉPLAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, József kir. herceg-utca 16.

DEMOKRATIKUS NAPILAP

Előfizetési árak: Egy óra 750 P
Negyedévre 2100 P
Félévre 4000 P

Miskolc példája

Miskolc elesését megelőző napokban a németek szorult helyzetükben felfegyverezték a miskolci munkásságot a Vörös Hadsereg ellen. A munkások a benyomuló vörös katonákkal karöltve verték ki a nácikat a városból.

Fordítsátok meg a fegyvert! A jelszó, mint kanócon a tűz futott végig a vergődő felszágalkén, hogy felrobbantsa az elfojtott bosszú felgyúlt dinamitját. Miskolc munkássága megmutatta, hogy a jelszó él, a fasiszta cinnyomok ellen minden becsületese dolgozó szívében átok ég, a leszámolás nagy tette készülődik. Hiába osztották szét a fegyvert utálatos, bűnös kezek, a munkásság nem védte vérével tovább ravasz kiszipolyozóit, a haláltusájával vívó náci sereget. Végre fegyvert kapott, be is bizonyította a világnak: vannak még öntudatos, magyar munkások! A német rablók és a bitang Szalasi-banda rettegtek, inog alattuk a föld: mi lesz, ha megindul?! Mi lesz, ha Miskolc példáját követi az egész, gyűlölettől izzó magyar hadsereg és rájuk fordítja puskacsővét, ha Budapest és a Dunántúl tőrő népe megsemmisíti a szenvedést és fegyvert ragad?

A szabad népek harcoló fiai örömmel üdvözlék a magyar munkás-bajtársakat. Debrecen szava és Miskolc példája megmutatta, hogy itt is élednek a történelem-formáló erők. Vannak, kik nemcsak várják az idők beteljesülését, de akarják és tudják is irányítani saját sorsukat. Nem hűnyják be szemüket a véres szakadék szélén, hogy gyáván, bánánszerűen belezuhanjanak, hanem felméri a szörnyű veszélyt és saját erőiket és — cselekszenek.

Minden rajtunk múlik. Rajtunk, akiknek már módunkban áll az újáépítés és szerencsétlen véreinkben, akik még mindig cselekvő részesei lehetnének a szabadságért, a fejlődésért vívott harcoknak. Ismerjük fel végre ellenségeinket, akik ordító, hazug propagandájukkal és sutlogó zavartkeltőkkel halálba szeretnék vonszolni a magyar népet.

Miskolc munkásai lerázták magukról a félelem, a tehetetlenség béklyóit. Megfordították a fegyvert, megnyitották a leszámolás kegyetlen tűzét. A szabad, demokratikus népek nem ismernek jóvátehetetlen bűnöket. Jól viágyázunk: a harc utolsó óráiban is eldőlhet Magyarország sorsa!

R. L.

Malinovszki hadserege rohammal elfoglalta Miskolcot

Elesett Sátoraljaújhely, Dunaföldvár, Tamási és Baranya-szentlőrinc

Összeomlott a német védelem Budapeستől délnyugatra -- Az amerikai csapatok átlépték a Saart

Sztálin marsall két napiparancsban hozta nyilvánosságra a szovjet csapatok új, nagyjelentőségű sikereit az északmagyarországi arcvonalon.

Az egyik napiparancs szerint a 4. ukrán hadsereg a 2. ukrán hadsereg csapataival együttműködve kétirányú támadással, nyugati és déli irányból

elfoglalta Sátoraljaújhelyt, mely a német védelem legfontosabb közlekedési és erődszerűen kiépített támaszpontja volt.

A másik napiparancs szerint ugyanaznap

Malinovszki tábornagy második ukrajnai hadserege rohammal elfoglalta Miskolcot,

mely a német és magyar hadsereget ellátó magyar hadiipar egyik fontos gócpontja volt. A németek mindent elkövettek a város védelmére, attól sem riadtak vissza, hogy a város munkásságát felfegyverezték, de ezek a fegyverekkel együtt átálltak a vörös csapatokhoz. Külön megemlékezik a napiparancs 38 szovjet tisztnek ezekben a harcokban tanúsított bátor magatartásáról. Egyben elrendelte, hogy a győzelmet 224 ágyúból adandó 20 lövéssel ünnepeljék meg.

Az északmagyarországi arcvonalon november 8-a óta a szovjet csapatok 21.445 foglyot ejtettek.

További nagy sikereket arattak Tolbukin tábornagy csapatai is a dunántúli arcvonalon.

A már jelentett öt fontos városon kívül

a dunántúli arcvonalon

elfoglalták Dunaföldvárt, Tamásit, Szentlőrincet és további 80 községet.

A német védelem összeomlása folytán az orosz csapatok feltartóztatlanul hömpölyögnek a Duna mentén észak felé Budapest irányába és ezzel egyidejűleg nyugati irány-

ban a Balaton felé. Dunaföldvár elfoglalásában fontos szerepe volt a Szovjet dunai flottájának is. Tamási elfoglalásával

a vörös hadsereg már csak 40 km-nyi távolságra áll a Balatontól.

A nyugati előretolt élek már csak 110 km-re állanak az osztrák határtól.

Londoni katonai kommentárok leírása szerint a hét

kiemelkedő eseménye a vörös hadseregnek a keleti arcvonalon elért hadászati jelentőségű sikere

volt. Az orosz csapatok sikereit csak a tavalyi döntő jelentőségű ukrajnai szovjet sikerekhez lehet hasonlítani. A német csapatok ellenállása annyira erőtlenné vált, hogy a szovjet csapatok minden különö-

A nyugati hadszíntéren

a legkiemelkedőbb hadiesemény az amerikai csapatoknak Saarlautern városánál a Saar folyón két helyen való átkelése volt. Az amerikaiaknak tegnap éjszaka

meglepetésszerű hadművelettel sikerült a Saaron átvezető nagy vasbetonhidat sértetlen állapotban birtokba venni

és most már önzlik az amerikai gyalogság és tankosztatok a Saar keleti partjára, ahol erős hidfőállítás van kialakulóban. A német tüzérség tűz alatt tartja a hidat, de a szövetséges műszaki alakulatoknak már sikerült egy újabb hadihíd létesíteni. Ugyanezen az arcvonal-szakaszon más szövetséges alakulatok már 9 kilométerrel jutottak túl Saarunion városán.

Az elzászi arcvonalon

a francia csapatok teljesen elszigetelték a Vogézek és Mülhausen közötti 75 km-es terepszakot. A Vogézekben bekerített német csapatok

sebb megerőltetés nélkül napi 20-30 km-es meneteljesítményre képesek mindkét előnyomulási irányban.

Dalmáciában

a jugoszláv csapatok **elfoglalták Knin városát, mely a dalmáciai német védelem utolsó bástyája volt.**

A Tito-csapatok a város környékén körülfalt német csapatokat teljesen felmorzsolták.

Tito tábornagy mai hadijelentése közli, hogy a

jugoszláv

felszabadító hadsereg tegnap **elfoglalta Csacsak vasuti csomópontot**

a Morava völgyében. A város német helyőrsége teljesen megsemmisült.

A nyugati hadszíntéren

egyedüli visszavonulási útja, a Rajna felé vezető folyosó a francia és amerikai csapatoknak dél és észak felé történt előnyomulása folytán

már 15 km-re szűkült.

Az amerikai csapatok előnyomulásuk során elfoglalták Schlettstadt városát. A 7. amerikai hadsereg más alakulatai Strassburgnál teljesen megtisztították a Rajna nyugati partját; a németek visszavonulásukkor megkísérelték a három nagy Rajna-híd felrobbantását, köztük a keleti nagy vasuti hidét is, de nagy sietségükben a robbantást tökéletlenül hajtották végre és a pillérek majdnem teljesen sértetlenek maradtak. Az Elzászból visszavonuló német csapatoknak most már csak két Rajna-híd áll rendelkezésükre, melyek az állandó légi támadások folytán sérült állapotban vannak.

A középső rajnai arcvonalon

az amerikai csapatok most a Róhr folyó egy széles szakaszát tartják

birtokukban. Súlyos utcai karcokat vívnak a már majdnem teljesen

elfoglalt Lünich városában és Jülichben.

Ami a legújabb jelentések szerint a német ellenállás gyengülében van. Az első amerikai hadsereg kitört a hertgeni erdőből és közvetlen offenzívát indított Düren ellen. Itt súlyos harcok folynak, melyek során a németek olyan súlyos veszteségeket szenvedtek, hogy a legutóbbi jelentések szerint

hat német hadosztály részben megsemmisült;

négy német hadosztályt megtizedeltek, kettőt ki kellett vonni az arcvonalról újjászervezésük céljából.

A hollandiai arcvonalon

a második brit hadsereg most már teljesen megtisztította a Maas nyugati partját és Venlox külvárosában harcol.

A szövetségesek nyugati téli offenzívájuk alatt egyébként eddig százezer német katonát tettek harcképtelenné, ebből ötvenezer fogdába esett.

A szövetséges légihaderő

bombázta a dortmundi benzol-műveket, többhelyütt megszakította a Brenner-vasutat és 250 bombavető 500 vadászgép fedezete mellett súlyos támadást intézett a koblenz-környéki vasutak ellen. Az utóbbi támadás során lelőttek 28 német vadászgépet. Éjszakai támadás érte Hagen és Giessen vasuti csomópontokat.

A távolkeleti hadszíntéren

a Mariana-szigeteken fekvő saipani repülőtémaszponttól felszálló amerikai szuper-légierődök újabb támadást intéztek

Tokió ipari és hadicélpontjai ellen, 8 nap alatt a negyediket.

A távolkeleti hadszíntér legutóbbi eseményeinek részletes ismertetésére rövidesen még visszatérünk.

Eden beszéde

London, dec. 4. Eden angol külügyminiszter az alsóházban a trónbeszédre adandó válaszfelirat vitája alkalmával tartott beszédeben részletesen foglalkozott a világpolitika aktuális kérdéseivel. Hangsúlyozta, hogy Németország évtizedeken át tanúsított támadó politikája indokoltá teszi a szövetségesek azt a rendíthetetlen elhatározását: magából a német népből kell kiölni a világhatalmi gondolatot.

Kijelentette, hogy a brit birodalom kapcsolatai a szövetséges nagyhatalmakkal, a Szovjet-Unióval, az Egyesült Államokkal és Franciaországgal egyre javulnak. Hisz abban, hogy a háború és béke problémája megoldható a fennálló szinte együttműködés alapján. A külügyminiszter ezután az egyes felszabadított európai országok politikai ellentéteivel foglalkozva, hangsúlyozta minden nép jogát a maga által választott demokratikus államberendezés megalkotására.

De Gaulle Moszkvában.

Moszkva, december 4. De Gaulle tábornokot, francia miniszterelnököt, akit tegnap megérkeztek nagy lelkesedéssel ünnepeltek, ma fogadta Sztálin marsall. Ugyanebben az időben Molotov szovjet külügyminiszter tanácskozásokat folytatott Bideaux francia külügyminiszterrel. A párisi lapok kommentárjai szerint a megbeszélések tárgya a hagyományos orosz-francia baráti kapcsolatok belelevetése volt.

Demokratikus nevelést!

(Észrevételek Juhász Géza „Magyar nevelést” c. cikkéhez)

Egész pedagógiai gépezetünk 25 évig állott egy sötét, nemzetgyilkos politika szolgálatában. Eközben teljesen belenőtt a hőhérállam háborús mechanizmusába, leventeoktatói és diplomagyáros kultúrszellemebe.

Ezt a gépezetet szét fogjuk törni és újat fogunk helyébe építeni. Örömmel üdvözljük Juhász Gézában ennek a küzdelemnek kiváló élharcosát.

Rendkívül fontos, hogy ebben az offenzívában megtaláljuk a közös alapelveket, hogy sikerrel és súllyal bonthassunk és építhessünk. Ezért kapcsolódunk bele a Juhász Géza által megindított barátságos, intern vitába.

Juhász Géza szerint pedagógiánk alapvető bűne, hogy német módszert akart alkalmazni ott, ahol magyar módszer kellene. Csakhogy pedagógiánk alapvető bűne nem ez, hanem az, hogy fasiszta szervilizmust, szolgalelkűséget adott harcos demokrata nevelés helyett.

Nem német észjárás áll szemben ellenségesen a magyar észjárással, nem a német módszer nyomja el a magyar kultúra értékeit, hanem a fasiszta — legyen az magyar, vagy német — fasiszta terror áll szemben a demokrata, haladó gondolatokkal, a fasiszta módszer nyomja el a magyar és német kultúra értékeit. Vagy Schillert és Adyt nem együtt érte a kasztrálás sorsa, Heinét és József Attilát a megtagadás, a Noheldiás Ossendorvskyt és Szentgyörgyit a börtön? A közös európai kultúrát mocskolta be és nyomta föld alá az európai fasiszták és félfasiszták nemzetinek hazudott nemzetközi összeesküvése.

A német-magyar ellentét helyett határozottan és véglegesen fasiszta-demokrata ellentétről kell beszélünk! Szemben állni a németekkel csak úgy általánosságban, „alkatilag”, észjárás dol-

gában, ez még nem demokrácia, de még nem is antifaszizmus. S ha ilyen szemszögből vesszük a J. G. által felvetett kérdéseket, az is kétségessé válik, vajjon Karácsony Sándor valóban antifaszista mintaképnek számít-e, vagy olyan fasisztának, aki egyben németellenes is tudott lenni. De Karácsonyról más alkalommal!

A legfontosabb most következik. A fasiszta ideológia egyik fővonala volt a nemzeten belüli ellentétek letagadása, elkendőzése és a munkásság és haladó értelmiség európai kapcsolatainak megbontása. Mindez megoldást nyert a fajelmélet legkülönbözőbb változatainak segítségével. Itt 25 év alatt nem folyt másról szó, csak „magyar” szellemségről, „magyar” nevelésről, „magyar” politikáról, holott mind e mögött magyarellenes fasiszta szellemség, nevelés, politika húzódott meg. Addig, míg a nemzeti báránnyörbe bujtatott nemzetközi fasiszta farkasról le nem rántjuk az álruhát az egész ország előtt, addig a tegnapi terminológiájának használata bátorságra kaptja az új világ porondján is vakmerően álgó fasiszta elemeket: íme, ideológiájuk fővonalát legitimálja az új rendszer is.

Ezért kell a „magyar nevelés” jelszavával csinján bánni. Másról, mint magyar nevelésről nem lehet szó, ez magától értetődik. De ezen a természetes határon belül mi merőben mást akarunk, mint a fasiszta tegnap:

Demokratikus nevelést! Ki a fasisztákkal a közoktatásból! Ervényesítsük haladéktalanul az angolszász és szovjet pedagógia vívmányait iskoláinkban és egyetemeken!

Mert csak így fogjuk igazán biztosítani a sajátos magyar kulturális értékek kibontakozását, az igazi magyar nevelést!

Csak ideiglenes lakásokat utal ki a lakáshivatal

A városi lakáshivatal egyelőre a városi adóhivatalban működik. Rövid időn belül azonban a Városi Takarékszövetkezet és Hitelintézet Csapó-utca 4. szám alá teszi át munkahelyét.

Dr. Nagy Gyula tanácsnok a lakáshivatal munkájával kapcsolatban a következőket mondta:

— A gazdátlanul maradt lakásokba önkényesen beköltözött családok sok gondot adnak a lakáshivatalnak. Intézkedni csak alapos kivizsgálás és a körülmények mérlegelése után tudunk. Nem áll tehát a hivatal módjában az, hogy az önkényesen elfoglalt lakások új bérlőit a lakásban feltétlenül meghagyhassa.

— A lakáskiutalásnál elsősorban a bombakárosultak és a köztisztviselők kívánságait vesszük figyelembe. Előnyben részesülnek természetesen a sokgyermekes családok.

— A lakáshivatal munkáját megkönnyíteni és gyorsítani, ha mindazok a háztulajdonosok, bérlők — vagy amennyiben ezek nincsenek a város területén —, a házában levő bérlők az üres és elbogyott lakásokat

a lakáshivatalban szóban vagy írásban bejelentenek. Azok a város területén lakó bérlők pedig, akik régi lakásukat a bérrendezés hátrahagyásával elhagyták, a lakásba visszaköltözzenek, vagy amennyiben azt bármely okból újra elfoglalni nem akarják, az otthagzott ingóságok elszállításáról gondoskodnának, mert különben a lakáshivatal lesz kénytelen a lakásokat igénybevenni.

— A lakáshivatal az új bérlőknek figyelmébe ajánlja azt a körülményt, hogy ezideig törvényes rendelkezés hiányában a lakásokat csak további intézkedésig, a régi bérlő által esetleg támasztandó igény elbírálásáig, illetve a lakás előző birtokosa jelentkezéséig utalhatja ki. Ez nem azt jelenti, hogy a régi lakó mindenképpen megkapja volt lakását. Egyéni körülményeinek figyelembevételére dönti el lakáshoz való jogát.

— Mi történik az ott hagyott lakásokban lévő butorokkal?

— Hivatali ellenőrzés és leltározás mellett a lakás egyik alkalmas helyiségébe kell azokat elraktározni és biztonságba helyezni.

Meddig ülnek még ölvetett kezekkel a debreceni bíróságok?

Már több mint másfél hónap telt el azóta, hogy a vörös hadsereg felszabadította, de egyes közérdekű intézmények és szervek a munka megindítása helyett még ma is ölvetett kezekkel ülnek. Ezek közé tartoznak a debreceni bíróságok, melyek mindmáig még csak kísérletet sem tettek a komoly munkára. Kifogásokat és mentségeket természetesen mindig lehet keresni és találni. Nézzük meg csak azonban, hogy mi a valódi helyzet?

Jóllehet, a törvényszék és járásbírók bombatalalatokat kapott, a kevéssé megsérült tábla épületében ideiglenesen mindkettő kielégítő módon el tud helyezkedni. A debreceni bíróságok szakerőhiányt sem hozhatnak fel ürügyül, hiszen körülbelül tíz bíróval és jegyzővel rendelkeznek, nem is szólva az irodai és kisegítő személyzetről, mely csaknem teljes számban Debrecenben tartózkodik. A bírói kar számát nyugdíjas bírák munkábaállításával különben is lehetne növelni.

Az igazság az, hogy a bíróságok bürokratikus szervezetéből teljesen kivészett az egyéni kezdeményezés, s most, amikor a lehetetlent is meg kell kísérelni, még az adott lehetőségekkel sem tudnak élni. A debreceni bíróságok haladó szellemű fiataljai hiába sürgetik a munka megindítását, fáradozásuk mindaddig falrahangy borsó maradt. Az újjászervezett rendőrség mellett pedig föltétlenül szükséges a bírósági munka megkezdése és Debrecen dolgozó társadalma joggal kívánhatja, hogy indítsák meg végre működésüket a debreceni bíróságok.

Böröndök javítását, készítését vállalom Szilágyi böröndös

Simonfi-utca 5. Tejpiac.

Felhívás. Felhívom az összes légtálművelő szolgálatot teljesített egyéneket és azok hozzátartozóit, hogy a város tulajdonát képező és részükre korábban kiadott felszerelési tárgyakat (ruha, bakancs, pokróc stb.) három napon belül a tűzoltóaktanyába szolgáltatassák be. Amennyiben a nyilvántartásban fellelhető tárgyakat nem szolgáltatják be, úgy a szükséges büntető intézkedéseket foyamathatja teszem. Debrecen, 1944 december 4. Polgármester,

A Vigkedvű Mihály-utca 4. szám alatti népiszkolában a tanítás megkezdődött. Beiratkozni délelőtt 8—12 óra között lehet.

Felhívás a polgári iskolai tanulókhoz. A már beiratkozott és beiratkozni óhajtó tanulók jelentkezzenek december hó 5, 6, 7-én délelőtt 9—12 óráig.

A katolikus vallásúak Varga-u 5. szám alatt, a református vallásúak Kálvin-tér 7 szám alatt jelentkezzenek. A tanítás kezdetéről a jelentkezéskor ad felvilágosítást az igazgatóság.

Péntek József

Hó- és sárcipójavítást vállalom az „Orbán“-féle gummijavító üzemből, Piac-utca 7. Munka-átvétel reggel 8—12-ig.

Meteor mozgó

Ma kedden:

Menekülő ember

Gyönyörű magyar film Főszereplők: Tolnay Klári, Ajtay Andor. — Előadások kezdete: d.u. 5 órakor. Jegyelővétel d.e. 11-1-ig, d.u. 2 től.

HORTHY MIKLÓS SZEREPE

Általában nehéz a jelen események szereplőinek történelmi szerepét történelmi távlat nélkül tisztázni. A mostani földindulás következtében azonban egyeseket olyan élesen világít meg az események reflektóriénye, hogy szerepük és felelősségük megállapításához nincs szükség a történelmi távlatra. Így áll a helyzet Magyarország kormányzójával, Horthy Miklóssal. Az utóbbi 27 év történelme az ő nevéhez fűződött és bármennyire sajnáljuk őt most, hogy a Gestapo foglya, Magyarországnak ezt a korszakát Horthy Miklós korszakának kell neveznünk. Eza tény egymaga elegendő, hogy rávilágítson Horthy Miklós szerepére, a fegyverletételre és annak proklamációjával a magyar néphez ő is belátta szerepének hiábavalóságát, de felelősségét ez természetesen nem mentheti. Egyénileg másodsor kerül élete folyamán tragikus helyzetbe. Először mikor mint császári tengerésziszt szembehelyezkedett a budai várban IV. Károllyal — akire felesküdt —, másodsor most, amikor rájött, hogy „országépítőből” „fegyverletető” lett.

Hosszu utat járt be idáig és sorsa tragikus. Tragédiája a felületesen szemlélőnek lehet megható, a történelmileg gondolkodóknak azonban logikus következmény. Horthy Miklós helyzetét és cselekedetét osztályhelyezete determinálta. Katonatiszt, földbirtokos volt, exponense az ugynevezett „történelmi osztálynak”, amely soha sem tudott lemondani Szent István birodalmának imperializmusáról, amely a szomszéd népekkel való együttműködést csak úgy képzelte el, hogy azok a magyarság vezetése alatt állnak. Ennek az osztálynak volt érdeke a revizionista politika, mert birtokaik, érdekeik a trianoni határon túl is kiterjedtek. Mivel pedig kezdetől fogva a revizió szolgálatában álltak, nem tudtak lemondani arról, hogy ezt a politikát bármilyen áron keresztülvigyük. Nem az volt a hiba, hogy el akarták kerülni a német megszállást és így kezdetben engedményeket tettek, hanem hogy nem voltak elég erősek arra, hogy ellenálljanak a csábításnak és mikor Hitlerék szélesebbkörű revizió lehetőségével kecsegtették őket, bele ne keveredjenek az imperialista háborúba. Tudjuk jól, hogy Horthy nem szerette a náciakat, tudjuk azt is, hogy az ellentengernagy és a káplár között nem volt legszívélyesebb a viszony, de osztályhelyezete Horthyt és az uralmonlevőket kéri lehetetlenül a németek karjába sodorta. Amíg csak az angolok ellen harcoltak a németek, még könnyű volt az ellenállás, de amint a Szovjetuniót is megtámadták és Hitlerék meghirdették a „kereszties-hadjáratot” a bolsevizmus ellen, felvetette árnyékát a tragikus kettősség. Tovább menni-eazon az uton, mely Szegeden kezdődött és amelyet eddig nevelésben, propagandában, országépítésben többé-kevésbé töretlenül folytattak és harcolni a demokrata hatalmak ellen, pusztulásba vezetni az országot, vagy pedig szembe fordulni a fasiszta csábítással és vállalni a pillanatnyi szenvedést, de biztosítani a nemzet jövőjét. Így is szenvedtünk, míg most szégyenkezve kell állanunk a szabad népek sorában, mert csak mi, az „államalkotó” magyar nép nem tudunk leszámolni Hitlerrel és ügynökeivel. Ha Horthy ideiben

határoz, büszke szabadságharcos nemzetként állnánk a világ előtt, nem megvetett zsoldosként.

Teleki levonta a d'igi politikájának következményét. Nemzetét az adott helyzetben megmenteni már nem tudta. Halálával akarta megvilágítani a lejtőt. Horthy Miklósnak többször volt módjában, hogy helyesen cselekedjék, de hiányzott belőle az államférfi nagyság, talán a bátorság is.

Amikor már előtte is a napnál világosabb lett, hogy Németország a háborút elvesztette, megint csak az angolok felé orientálódott. Hitt az angol-ország ellenében és remélt akarta ehánni, hogy a demokráciák között, ha egyes jelektelen pontokban van is köztük ellentét, ezt a barátság szellemében meg tudják oldani. Hitt a németeknek, hogy a teheráni megegyezés csak porhüvel és nem volt eeg reálpolitikus ahhoz, hogy átlátott volna ezen a propagandán. Félt az oroszoktól, félt a visszatérő emigációtól, de a leg-súlyosabb hiba, hogy félt a néptől, a parasztól, a munkától.

Horthy gondolkodásában nagy utat tett meg Szegedől 1944 okt. 15-ig, de a németek elleni harcot csak a magyar nép segítségével, csak a magyar demokrácia erőivel szövetségben tudta volna megvívni. Ettől pedig visszariadt. Félt felszabadítani azokat az erőket, melyeket ő és

rendszere nyomott el egy negyed évszázad alatt. Még a nemzet érdekében sem tudta helyesen felszámolni 27 év bűneit.

Legkeservebb csalódás a tisztikar részéről érte. Mikor végre elhatározta magát a szakításra és kiadta a parancsot a fegyverletételre, elég volt Szálasin hamis, a kormányellenes parancsa és a tisztikar nagyrésze megtagadta Horthyt. Pedig ez a tisztikar volt a szemfényve!

Mint egy családapa tartotta össze őket, kiváltságos kasztot alkotott belőlük. 27 éven keresztül nem arra nevelte őket, hogy szabadságharcos hadsereg katonái legyenek, hanem hogy nézzék le a népet. Amikor nagy néphadseregek alakultak az egész világon, Magyarországon még mindig osztályhadsereg volt. Maga Hátszeghy ezredes váltotta be a debreceni népgyűlésen, hogy a legnagyobb bajt a tisztikar politikai iskolázatlansága okozta.

Horthy Miklós az utolsó pillanatban letette a fegyvert. Hogy ezzel mit tett jóvá és mennyire vitte előre az igaz magyar ügyet, a történelem fogja megállapítani. Vezérkari tisztje „idiotizmussal határos szolgálatteljesítéssel” vádolja Magyarországot. Ez a vád Horthy Miklósról hull vissza! Sorsa lehet tragikus, de egyéni tragédiája nem szabad, hogy elfeledtesse velünk felelősségét. H. R.

Dr. Vásáry István polgármester: Legezetőbb problémánk a mezőgazdasági munka megindítása

Az egész országot érintő és egyik legfontosabb problémáról, a mezőgazdasági munkáról volt alkalmunk beszélgetni dr. Vásáry István polgármesterrel, aki ezeket mondotta:

— Nap-nap után egyre gyakrabban érkeznek a panaszok, hogy a konvenció mezőgazdasági alkalmazottak, béresek, köcsisök nem akarnak dolgozni. Tömegesen jönnek be a városba, elhagyva régi munkahelyüket. Az üresen maradt állásokra a gazda tudta és beleegyezése nélkül jövő-menő embereket fogadnak fel. Figyelmeztetem az embereket: a mai állapot nem azt jelenti, hogy munka nélkül éljünk.

— Elsősorban a mezőgazdasági munka megindítására van égető szükség. Ha nem lesz mezőgazdasági munka, nem lesz termés, tavasszal éhínség fog kiütni.

— Meg vagyok róla győződve, hogy a város hatósága, különösen pedig a rendőrség — állatva a helyzet tarthatatlanságát és az intézkedések megtételének fontosságát — megakadályozza, hogy a munkások helyüket elhagyják. A munkát ok nélkül megtagadni nem lehet, megtorló konzekvenciák nélkül.

— Azért is kívánjuk a háború gyors befejezését, hogy a dunántúli termést megmenthessük az egész magyarság számára.

— Nagy hiányt jelent, hogy a gazdáktól csaknem minden igavonót elvittek. Ez akadályozza a munkát és azt is, hogy a városban bentlakó gazdák a tanyákra kimehessenek. Ezért szükséges volna, hogy lehetőleg pontosan

megállapíttassék a város területén és határában az igavonók száma és tulajdonjoga is igazoltassék. Sokan vannak, akiknek eddig nem volt igavonójuk, ma pedig van.

— Hatóságilag kell odahatnunk, hogy ezeket az állatokat a termelő munkába beállítsák, ne pedig meg nem engedett üzérkedést folytassanak velük. Helyes lenne ezeket a gazdálkodóknak tartásra és használatra kiadni, ahelyett, hogy fekte áron fuvaroztassanak velük.

— El fogom rendelni a lovak és ökrök bemutatását, az állatokat le fogom bélyegeztetni és megkívánom a tulajdonjog bizonyítását. Attól, aki a tulajdonjogot bizonyítani nem tudja, elvételem az állatot és kiadatam a termelőmunka végzésére.

Az Ady-Társaság

elnöksége felhívja a Társaság tagjait és barátait, hogy csütörtök délután 3 órakor jelenjenek meg a Hatvan-u. 6. szám II. em. 7. alatt (első lépcsőház) tartandó értekezleten.

Étkezzünk az Arany Bikában!

Reggeli - Ebéd - Vacsora
Izletes konyha. Mérsékelt árak.

Étterem nyitva: 7-9-ig, 12-2-ig, 5-7-ig.

(Magyar időszámítás szerint.)

Közmunkára a suttogókat!

A katonának harcolni kell, s folyton gyakorlatozni kell, még ha nem vetne is föl új módszereket a háború. A nyáron, Hadház környékén, nap mint nap dörögtek az ágyuk a fülembe: tüzérségi gyakorlat folyt. De a mi elmés rémhirtérjesztőink, ha a püspökladányi ágyujavitóban eldörren egy lövés, ha a Hortobágyon lezajlik egy hadgyakorlat, már nem férnek a mellényük alá, úgy ujságolják: Visszajöttek a németek, tuljárnak Nyiregyházán, behull a puszkagolyójuk a Diószegi-utra. Állandó műsorszámuk természetesen a V-sorozat, a hangtalan puszkagolyó, az oxigén-elvonó, de már van szezoncikkük is: a fagyasztó bomba, amellyel a „humanizmusukról” közismert náciok okvetlenül meg óhajtják várni a hideget, hiszen kánikulában méltán vették volna zokon az alkalmazását a megdermesztett hullák; — mihelyt már nulla alá száll a hőmérő, könnyebben hozzáedződik az ember bőre a generális hőcsökkenéshez.

S ezek a vad hadarságok még most is vacogtatják a várost. Fűtésétek be az óvópincéket, jön a megsemmisítő légitámadás! Roosevelt megbukott a választáson, bérekormány alakult, Amerika kilép. Japán hadat üzent a Szovjetnek; a vörös hadsereg be van kerítve: nyugaton Poroszországban, keleten a Csendes-óceán felől; órák kérdése, hogy Moszkva megadja magát.

Ugy gondoljuk, elég már ebből. Semmi akadály, hogy az ilyen börtörku, nagymellű suttogókat azonban ne jelentsük ujjalalakitott rendőrségünknek. Munkáskezre nagy szükségünk van a romoknál; addig is, míg törvényeinknek megfelelően bíróság elé nem állnak, s meg nem kapják, amit érdemelnek, pompásan lehet őket alkalmazni, mint érdem-dus kényszermunkásokat. A város is megszabadul tőlük, s valahára némi haszna is lesz a létezésükből a birkatürelmű, agyonterrorizált társadalomnak. (héja)

FELHÍVÁS! A Független Kisgazda-, Földmunkás és Polgári Párti debreceni szervezete helyiségét az Arany Bika-szálló félemeletén (a volt Újságírók helyiségében) megnyitotta. Bejárata a József kir. herceg-utcán, a trafikbejáratnál. Felhívjuk tagjainkat, hogy felvételre való jelentkezés céljából a pártihelyiségben jelenjenek meg.

HURAY

írógépműszerész-mester
írógépjavitást

vállal, írodagépet vásárol.
KOSSUTH-UTCA 39.

A diákság

még mindig csendes. A kollégium megnyílt, Bodnár rector meghirdette az egyetem megindulását, de maga a diákság nem hallatja szavát Debrecenben. A demokrácia lényege, hogy mindenki megszólalhasson a maga érdekvonalán, hogy mindenki bekapcsolódjon az élet útjába. Hol van tehát a debreceni diákság, a Márciusi Front ifjúsága?

Szervekedjenek a diákok is, hogy az új arcu magyar kultúrát valóban kezükben tartsák, s ne a régi, svábgyú iskolaszellem lebegjen továbbra is a vizek felett. Szervekedjenek, hogy beleszólhassanak a magyar jelen kérdéseibe, — s nemcsak a szigorúan vett kulturális kérdésekbe! Várjuk, hogy a bátran kiálló idősökhöz mellé a fiatalok még százszorosabb lelkesedéssel felsorakozzanak... (ag.)

FILM

A Meteor-mozi december 3-án, vasárnap bemutatta a „Menekülő ember” című magyar filmvígjátékot.

Örvendtes jelenség, hogy a mozgóképszínházak végre megnyitják kapuit, de a sekélyes színvonalu, gyenge technikai film nyomán természetesen megérdemelt a kérdés: nem volna-e megoldható, a fejletlen magyar filmgyártás te mékei helyett, orosz és amerikai filmek behozatala?

A művészetek hatósági irányítása, írók és művészek politikai és napi szempontokból való kikapcsolása nagy mértékben vetették vissza a néh ny évvel ezelőtti mar-mar fejlődésnek induló magyar filmgyártást. Az utolsó években úgy művészet, mint technikai szempontból, ennek következtében a közönség ítéletében is visszajelődést tapasztalhatunk. A fejlett technikai, művészi orosz és amerikai filmek bemutatása megadná a helyes irányt a háború utáni magyar filmipar és művészet számára. Ezeknek a filmeknek behozatala a egyaránt szolgálja a szakma és a közönség kulturális érdekeit. H. F.

Kézigránát robbant a rendőrségen

December hó 4-én délelőtt robbanás rázta meg a rendőrség épületét. A takarító asszonyok egyike egy papírhalmat mozdított meg; alatta kiélesített kézigránát volt, mely felrobbant. Az asszonyt súlyos sérülésekkel kórházba szállították. A megindult vizsgálat szerint a kivert fasiszták által elrejtett kézigránátról van szó. A nyomozás folyik.

Magas árat

FIZETEK
szövetekért, vászonért, kefényekért, új és ócska férfiruhákért
Piac-u. 59. Üzlethelyiség.

Halálozás

Sesztina-Nagybáky Jenő és felesége, Csanak Margit f. év október 21-én tragikus körülmények között elhunytak. A rokonság és a Sesztina Lajos cég személyzete mély fájdalommal gyászolja az elhunytakat s közli, hogy exhumálás utáni temetésük ma, december 5-én, kedden déli egy órakor a disztravatózóban lesz. Dankó temetkezés.

Szűcs Istvánné Veress Erzsébet 56 éves korában elhunyt. Temetése kedden délután 1 órakor lesz a köztemető disztravatózó terméből. Lakás: Bercsényi-utca 20. Dankó temetkezés.

Füty János MÁV ellenőr 48 éves korában elhunyt. Temetése kedden délelőtt 11 órakor lesz a köztemető II. a) ravatalozó terméből. Lakás: Arpad-tér 34. Dankó temetkezés.

Hegedűs Istvánné Forgács Juliánna 54 éves korában elhunyt. Temetése kedden délután 2 órakor lesz a köztemető II. a) ravatalozó terméből. Lakás: Bihari-u. 3. Dankó temetkezés.

Nyissák ki a kereskedők üzleteiket!

A Kereskedelmi Kamara segítse elő a kereskedelmi élet kibontakozását

A város gazdasági életének fokozottabb ütemben való kibontakozását erősen gátolja az a körülmény, hogy az üzletek nagy része mindmáig zárva van s egyes kereskedők üzletük és raktárak készletét nem hajlandók a forgalomba bekapcsolni.

A Kereskedelmi Kamarának feladata, hogy utat és módot találjon a kereskedelmi élet megindítására. A város dolgozó társadalmával joggal elvárhatja a kamarától, hogy ebben az annyira fontos, közérdekű kérdésben kezdeményező szerepet vállaljon.

Ezzel szemben megtörtént az a mindenképpen visszacsapó dolog, hogy a Kamara egyes elhagyott üzletek és raktárak vezetésére közösen jelentkező munkások idevonatkozó kérését indokolatlanul visszautasította.

Ha a Kamara tovább folytatja jelenlegi munkásságát, tehetetlen helybentopogás, akkor a debreceni Kereskedelmi és Iparkamara rendszerben gyökeres változásnak kell bekövetkeznie!

APRÓHIRDETÉSEK

Az egyetem gazdasági hivatala megvételre vagy kölcsönbe keres zománc-, vas- vagy vörösréz nagyméretű üstöket. Ajánlatok fenti hivatalnál (Nagyerdő, klinikai felvételi épület) nyújthatók be. (A. 37.)

Száraz raktárhelyiséget keresek udvarban főútvonalon. Éreket kiadóba kérek. (A. 36.)

Két szoba bútorozva kiadó, esetleg üresen is december 1-től. Svetits-palota, Piac-utca 43. III. lépcsőház, III. em. 10. (B. 75.)

Keresünk tíz személy részére kitűnő szakácsnőt. Vizsolyi, Piac-u. 43. (H. 32.)

1 drb. négykerékű kocsit elvesztett. Megtalálóját vagy nyomonvezető jutalomban részesül. Csapó-utca 58., cipőgyár. (H. 33.)

Felhívás! Felkérjük az összes munkás dalosokat, hogy kedden délután fél 4-kor Arany János-u. 2. sz. alatti szakszervezeti helyiségben fontos megbeszélés miatt pontosan jelenjenek meg. (H. 31.)

Jó munkás hölgyudvarozást lányt felvesz Zsuffa, Kassa-út 4. sz. (H. 30.)

Hálószobabútor kemény fából, jókarban levő, eladó. Értekezni Alföldi palota, III. 1. (H. 28.)

Eladó öntött vaskályhák, samottozott kályhák, füstcsövek, vaságyak lakatosműhelyben, Beülend-utca 5. (H. 28.)

Lakást adok annak, aki háztetőm eserepét megcsináltatja. Rákóczi-utca 65. sz. (H. 23.)

Egy könnyű kétlovas aszketet és egy lovat keresek megvételre. Kiss, Simonffy-u. 30. sz. (A. 71.)

Angora nyulakat családokhoz kibocsátásuk keltecel együtt díjmentesen Csapó-u. 71.

Zsirosbűdöntők, függő petróleum- és villanylámpák olcsó árban beszerezhető az Ingószájköztől. Kálvin-tér 19., püspöki palota.

Asztalosmesterek figyelmébe! Tisztelettel kérem a kartársaimat, hogy három napon belül nálam jelentkezzenek, hogy pontos lakcímként rendelkezésre álljon az iparfestületnek. Bálint Sándor asztalos északostályi elnök, Csapó-u. 25. sz.

Cukorrépat megvételre keresünk. Hangya szövetkezet, Diószegi-ut 9. szám. (H. 27.)

Férfi fehérnemű javítását és bébi ingek varrását vállalom. Özv. Urbánovicsné, Piac-utca 30. földszint. (A. 57.)

Veszek, eladók, használt bútor, ruhaneműt, más ingóságokat. Mező Gyula, József kir. h.-u. 50. (A. 26.)

Boros keimfestő és vegytisztító üzemet megnyitotta Piac-u. 77.

Építési anyagok, aholit és cementlapok ismét kaphatók a Debreceni Műgyár Fűrdő-u. 2. sz. telepén, tegla pedig a Kishegyesi-ut 459. sz. téglyárában.

Fodrászszéket felveszek azonnal ötven százaléka. Szónvi Sándor, Sámsoni-út 48. (H. 11.)

Különbejárató bútorozott szoba kiadó. Csapó-utca 8. Megtekinthető délelőtt 12-től 2 óráig. (H. 18.)

November 30-án elköborolt a Köntösgátról egy fakótarka tehén, bal-farján „N” bilyog, jegyesfüllű. Aki tud róla, értesítsen, jutalmat kap. Kétfalomb-u. 15. (H. 16.)

Székel Lászlóné női szabóműhelyt. Rákóczi Jenő-u. 6. alatt (félelelet) megnyitotta. Úgyes tanulóleányt felveszek. (H. 13.)

Bozó Jánosné keresem. Szathmáriné. (H. 12.)

Bérbeadnám jófoglalomú helyen fűszerüzletemet 2 szobás lakással, betegség miatt. Sámsoni-út 69. — Ugyanott egy aranykeres hálószoba eladó. (H. 9.)

Hirdetmény. Az államasutak üzletvezetősége felvesz munkásokat helybéli foglalkoztatásra az alábbi órákban: Munkások 200 P, iparosok (ács, kőműves) 350 P. Jelentkezés Debrecen állomásán Mészáros et-jenőrnél naponta 7 és 12 óra között (orosz időszámítás szerint 9 és 14 óra között). Ugyancsak keres a Máv. telefon- és távirászerelő, javító műszerészeket is. Ezek jelentkezzenek az üzletvezetésen Bogdán főárvadamesternél 8 és 15 óra között (orosz időszámítás szerint 10 és 15 óra között). Üzletvezetőség.

Gimnáziumi tanár vállallja fiúk vagy lányok egyenkénti vagy csoportos tanítását. Cím a kiadóban.

Felétlen megbízható, értelmes nő üzlethez kiszolgálónak ajánkozik. Cím a kiadóban.

Udvari bútorozott szoba kiadó. Miklós-u. 32. szám. (H. 7.)

Gépen varrni tudó leány felvétetik. Szilágyi börtöndős, Simonffy-u. 5. (H. 6.)

Elvesztett Vasúti-u. 1. aól 5 drb. négyhónapos szöke malac. Beosztott nyomravezetője jutalomban részesül. Ugyanott 2 drb. egyszoba-konyhas lakás kiadó. (H. 5.)

Egy udvarra nyíló szoba kiadó. Magyar-utca 34. sz. (H. 14.)

Ma, kedden megnyílik az „Otthon” söröző étterme, Sas-u. 2. Nyitva 9—15-ig.

Utcai 2 szoba, előszoba kiadó. Pontos címet „Központ” jellegre kérek a kiadóhivatalba. (H. 1.)

A mindenki által ismert szép fazonok hozott anyagból már készülnek Kicsi uriszabóságban. Piac-u. 16. (Alföldi palota.)

Kétszobás utcai és egyszobás udvari lakás kiadó a péterfal városrészben. Cím a kiadóhivatalban. (H. 99.)

Angorafonónok jelentkezzenek Csapó-u. 71. (H. 15.)

Kisebb-nagyobb lakás kiadó Poroszlaj-úton. — Értekezni a Harnathy-könyvtárban 9—11-ig Ferenc József-út 7. (H. 22.)

Bútorozott szoba kiadó egy vagy két személynek. Miklós-utca 37. (H. 20.)

Keresek gyermekszertető, intelligens családot, aki másfél éves kisfiam gondozását készpénzfizetésért elvállalná. Cím a kiadóban. (H. 19.)

Különbejárató utcai bútorozott szoba kiadó „Tiszviselőnek” jellegre a kiadóba. (H. 8.)

Női szabóságomat újból megnyitottam. Balázs Sándor, Kossuth-u. 58. (H. 17.)

Veszek napi áron töltőtollat, csavarirónt, írőnokat, levélpapírt, képes mesekönyveket és minden írószer szakmába vágó dolgot. Harnathy könyvtár, Ferenc József-ut 7. (H. 21.)

SZAKSZERVEZETI HIREK

A Nyomdászok Szervező Bizottsága ma kedden délután 2 órakor ülést tart az Arany János-utca 2. szám alatti szakszervezeti székében. Vezetőség.

Felhívás a munkanélküliekhez. A Szakszervezeti Bizottság felhívja az összes munkanélkülieket, hogy a szakszervezeti helyiségben Arany János-utca 2. szám alatti a legrovidebb időn belül jelentkezzenek. Hivatalos órák: reggel 9-től este 4-ig.

Megalakult az egyetemi és klinikai munkások szakszervezete

A munkásság szervezkedése mind erősebb lendületet vesz Debrecenben! Egyre alakulnak szakszervezetek, üzemi bizottságok. Tegnap, december 3-án délután 2 órakor az egyetemi munkásság tartott alakuló ülést a Belklinikai I. sz. tantermben.

Az ülést Bérés András, a Szakszervezeti Bizottság elnöke nyitotta meg, majd Balogh Elemér tartott előadást a faszmus elleni harcokról. Vázolta az eddigi rendszer sváb- és arisztokrata-államvezetését és megállapította, hogy a munkásságnak önmagának kell jövőjét megalapoznia.

Bérés András a szakszervezetek kiépítésének, a vörös hadsereg minden erővel való támogatásának fontosságát hangsúlyozta, majd az összegyűlt munkásság megválasztotta a 12 tagú üzemi bizottságot, melyben az összes szakmai képviselőket nyertek. Majd szakszervezeti vezetőséget és üzemi ellátási bizottságot választottak.

A szabómunkások is szakszervezetbe tömörülnek

1944 december 4-én délután 3 órai kezdettel a szabómunkások számos jelenlévő részvételével alakuló gyűlést tartottak.

Barna Béla elnök nyitotta meg az ülést, korrelőnkül Kovács György szaktársát ajánlotta, akit a gyűlés egyhangulag elfogadott.

Ezután Bérés András, a szakszervezeti bizottság elnöke ismertette a többi szakszervezetek által már elfogadott programot. Számos bozzásolás után az alakuló gyűlés a programot elfogadta és öttagu szervezőbizottságot választott, melynek tagjai: Kovács György, Szabó István, Nagy Gyula, Barna Béla, Tóth László szaktársak. Az ülés az elnök meleghangú záróbeszéde után 4 órakor véget ért.

Hirdetmény

Mindazok, akik lakásukat a kenyérgyógy igény alap beadása óta megváltoztatták, kötelesek december hó 5-ig bejelenteni régi és új lakásukat a bejelentő nyilatvánál. A jövőben pedig az új lakás elfoglalásától számított 3 napon belül kell a bejelentést megtenni. A tanyákon lako mezőgazdasági alkalmazottak szolgálati helyüket csakis a törvényszerű esetekben hagyhatják el. Ha az elővázolt törvényszerű esete nem forog fenn, a szolgálati, illetve munkahely nem hagyható el. Aki e rendelkezés ellenére jár el, büntetetlen teszi ki magát. Polgármester

Felelős szerkesztő: Radó István. Felelős kiadó: Dr. Tariska István. Kiadja: a „Szabadság” nyomda- és kiadóvállalat Debrecen, József királyi harceg-utca 16. szám.